

SUOMALAINEN KALASTAJA

2024

SUOMU

KALASTUSKORTTISI
ON LEHDEN
TAKAKANNESSA

KUHAVESILLE KALASTAJAT KERÄÄVÄT TUTKIJOILLE SUOMUJA

VINKKEJÄ
NUORISOTYÖTÄ
TEKEVILLE

ESITTELYSSÄ
YLEISIMMÄT
KALALOISET

NÄIN TEET
ILMOITUKSEN
VIERASLAJISTA

KYSELY: HARVA
KALASTAA VAIN
PYYDYKSILLÄ

Tässä numerossa

4 Kalastusta vanhalta polvelta nuorelle

Lähdimme Pohjois-Karjalaan oppimaan, miten kalastuksen hiljainen tieto siirtyy eri ikäpolvien välillä.

8 Kuhan kasvuvauhti paljastuu suomuista

Satakunnassa selvitetään kuhakantojen kehittymistä. Kävimme Pomarkussa katsomassa, miksi ja miten tutkimusta tehdään.

11 Päivilupien osuus kasvaa

Viime vuonna kalastonhoitomaksuja lunastettiin lähes 10 miljoonan euron edestä.

12 Pyydyskalastaja pienestä pitäen

"Kuuluu jo kansalliseen huoltovarmuuteen, että osaamme kalastaa ja hyödyntää kalaa", sanoo ammattiupseeri ja kotitarvekalastaja Mikko Illi.

14 Omakala auttaa, kun kalastusta suunnitellaan

Tutkijat ja hallinto toivovat, että kaikki vapaa-ajankalastajat käyttävät Omakala-palvelua. Mitä hyötyä palvelusta on?

16 Nämä ovat Suomen yleisimmät kalaloiset

Kalojen loistaudit ovat harvoin vaarallisia ihmisen terveydelle. Muistathan kuitenkin aina kuumentaa tai pakastaa ruokakalal!

18 Neljä miljoonaa päivää viehekalastusta

Vesienomistajat saavat korvausta siitä, että heidän alueillaan kalastetaan. Määrä perustuu kalastusrasituksesta tehtyyn selvitykseen.

19 Kalastuksenvalvontaa vesienhoidon vuoksi

Vuoden kalastuksenvalvoja kertoo, mitä kaikkea hänen tehtäviinsä kuuluu ja millaiseksi valvonta on muuttumassa.

20 Tarttuiko koukkuun haitallinen vieraslaji?

Kalastaja, sinua tarvitaan luonnon-suojeluun! Suomen vesiin päässeitä vieraslajeja pitää nostaa sieltä pois.

21 Kalat tulee lopettaa heti noston jälkeen

Lakimuutoksen myötä kalasaalis tulee lopettaa mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti. Tässä jutussa kerromme, mitä se tarkoittaa käytännössä.

22 Meritaimenkannat alkavat elpyä

Sipoonjoella iloitaan: vihdoin nousu on poissa. Kansallinen Nousu-ohjelma parantaa vaelluskalojen elinolosuhteita.

24 Kalastuskortti

Takakannesta löydät tuttuun tapaan oman kalastuskorttisi. Leikkaa kortti irti, päällystä ja pidä mukana kalastusreissuilla.

Julisteessa pohjan kummajaiset

Huomaa upea juliste lehden välissä! Asmo Raimoaho on kuvittanut harvoin nähdyt pohjaviesien kalalajit varta vasten Suomen lukijoille.

Mikä on Suomi?

Suomi-lehti ilmestyy kerran vuodessa ja jaetaan keväästä syksyyn kalastajille, jotka ovat maksaneet kuluvan vuoden kalastonhoitomaksun koko kalenterivuodeksi. Lehden takakannessa on saajan henkilökohtainen kalastuskortti. Lehden toimittavat julkishallinnon ja kalastusjärjestöjen edustajat yhdessä, ja se rahoitetaan kalastonhoitomaksuista.

SUOMI LIIKKEELLE JA KALASTAMAAN

Kalastus on mitä parhaita luontoliikuntaa, ja sitä harrastetaan Suomessa yleisesti koko maassa ja kaikissa ikäluokissa. Luonnonvarakeskuksen Vapaa-ajankalastus 2022 -tilaston mukaan vapaa-ajankalastajia on maassamme 1,8 miljoonaa. Kaikkein innokkaimmin suhteessa omaan ikäluokkaansa kalastavat lapset ja nuoret. Kaksi kolmasosaa 10–17-vuotiaista pojista kävi kalassa vuonna 2022.

Vapaa-ajankalastajat pyytävät merkittävän osan Suomen kalansaaliista. Vapaa-ajankalastajien saalis vuonna 2022 oli hieman yli 36 miljoonaa kiloa. Yli puolet vapaa-ajankalastajien saaliista oli ahventa ja haukea. Kolmanneksi yleisin saalislaji oli kuha. Kalastamalla saadaan liikuntahyödyn lisäksi myös kotimaista ja terveellistä kalaa suomalaisiin ruokapöytiin ja vähennetään tuontikalaa tarvetta.

Pääministeri **Petteri Orpon** hallitusohjelmaan on sisällytetty laaja Suomi liikkeelle -ohjelma. Sen tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Tavoitteen toteutumiseksi laaditaan liikunnallisen elämäntavan ja toimintakyvyn poikkihallinnollinen ohjelma, jonka toimeenpanoa ja seuranta varten on perustettu ministerityöryhmä. Ohjelman tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti edistää myös erikseen mainittua luonnon virkistyskäyttöä eli siten myös vapaa-ajankalastusta sekä luontomatkailua.

Tämän lehden sivuilta on luettavissa, että kalastonhoitomaksuun perustuvia viehekalastuspäiviä kertyi Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan viime vuonna kalatalousalueille yhteensä 3,8 miljoonaa. Kalastusvuorokausien kokonaislukumäärän voi arvioida olevan huomattavasti suurempi, sillä luku ei sisällä onginta-, pilkintä- ja silakanlitkauspäiviä eikä alle 18-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden viehekalastuspäiviä, joista kalastonhoitomaksua ei tarvinnut maksaa.

Lukujen valossa voidaan todeta, että Suomi liikkuu jo hyvin kalastamalla, mutta aina voidaan pyrkiä parempaan. Hallitusohjelmassa on kotimaisen kalan käytön edistämisen yhteydessä asetettu tavoite parantaa vapaa-ajankalastuksen mahdollisuuksia. Lisäksi tavoitteena on lisätä liikuntaseläin käyttöalaan kalastus- ja eräpalvelut. Uskon, että myös tämä toimenpide auttaa vapaa-ajankalastuksen ja kalastusmatkailun edistämistä.

Toivon sinulle hyviä lukuhetkiä *Suomun* parissa ja virkistäviä kalastuspäiviä!

Sari Essayah
maa- ja metsätalousministeri

SUOMU

8. vuosikerta
Ilmestymispäivä 17.4.2024

TOIMITUSIHTTEERI
Aku Ahlholm, Metsähallitus
Laura Ticklén,
Viestintätoimisto Ticklén Oy

TOIMITUSKUNTA
Maa- ja metsätalous-
ministeriö
Eija Kirjavainen (pj.)
Roni Selén

Metsähallitus
Jaakko Haapakoski
Luonnonvarakeskus
Merja Lindroos

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus
Teemu Hentinen
Mikko Koivurinta
Hannu Salo

Suomen sisävesiammatti-
kalastajien liitto ry
Juha Piilola

Suomen Vapaa-
ajankalastajien
Keskusjärjestö ry
Jaana Vetikko

Kalatalouden Keskusliitto
Tapio Gustafsson
Malin Lönnroth

Suomen Ammatti-
kalastajaliitto SAKL ry
Kim Jordas

ULKOASU
Oy Preesens Ab

PAINO
PunaMusta

PALAUTELOMAKE JA
LEHTIARKISTO
Eraluvat.fi/Suomu

OSOITELÄHDE
Metsähallituksen Eräluopien
asiakasrekisteri (kalaston-
hoitomaksurekisteri)

TEKSTI: JAANA HAAPALUOMA-HÖGLUND KUVAT: VESA RANTA

KALASTUSTA *vanhalta polvelta nuorelle*

ENOSSA ON KÄYNNISSÄ KAKSI HANKETTA, JOIDEN TARKOITUS ON SIIRTÄÄ
KALASTUSOSAAMISTA NUORILLE. ENON 4H-YHDISTYKSEN TOIMINNANJOHTAJAN RICO MUTASEN
MUKAAN KALASTUKSEEN LIITTYY PALJON HILJAISTA TIETOA.

Vastassa on **Markus Varis**, 15, kotipihassaan Joensuun Enossa. Hän avaa oven autotalliin, josta paljastuu kalastusvälineitä: jigejä ja uistimia.

– Näillä on tullut lohta, näillä ahventa, tällä on tullut eniten kuhia ja ahvenia, Varis esittelee.

Osan uistimista Varis on saanut entiseltä naapurilta, joka pois muuttaessaan jätti uistimet hänelle. Myös edesmenneen isoisän vanhat verkot majailevat kerällä autotallissa.

Kotipihasta avautuu näkymä Leveälahdelle. Siellä hänellä on kaksi katiskaa ja niin sanottu iskukoukku. Katiska koetaan joka toinen päivä, ja tänään on taas aika.

Mukaansa Varis ottaa jääsahan, joka on niin ikään ukilta peritty. Täytyyhän jää rikkoa ensin.

– Moottorisahasta meni ketju poikki, joten täytyy käyttää jääsahaa.

Varis sahaa tottuneesti jään auki ja löytää katiskan narun. Katiska nousee kauniisti ylös. Aluksi näyttää, ettei saaliiksi ole tullut mitään, mutta katiskan sisällä onkin pieni särki. Variksen ilme värähtää toiveikkaaksi.

– Tämä sopii hyvin syötiksi iskukoukkuun, hän sanoo.

Varis kävelee iskukoukun luo muutama kymmenen metrin päähän. Jäässä on pieni reikä ja sen kantana styroksinpalanen. Varis vetää reiästä esiin narun, jonka päässä on koukku. Sitten hän esittelee, kuinka syötti laitetaan koukkuun selkärangan alta.

Markus Varis harrastaa kalastusta aktiivisesti, ja iso osa hänen kalastustietoudestaan on ukilta perittyä. Vaikka ukki menehtyi jo kauan sitten, mummi on säilyttänyt muistissa esimerkiksi ukin vanhat verkkokalastuspaikat.

– Ja kyllä niistä kalaa tulee, Varis sanoo.

Heti kalalle, ei oppitunnille

Markus Varis on mielellään osallistunut Enon 4H-yhdistyksen järjestämiin luontohankkeisiin, joiden tarkoitus on siirtää luontoon liittyvää tietoutta vanhoilta sukupolvilta nuorille.

– Minusta on hyvä, että tällaisia järjestetään. Olen tosi kiinnostunut kalastuksesta, ja olisi hyvä, että monet muutkin nuoret innostuisivat. Ystävistäni yksi kalastaa ja metsästää aktiivisesti.

Toissa vuonna Enon 4H-yhdistys aloitti Luonnonantimilla rahoiksi -hankkeen, jossa opeteltiin marjastuksen, sienestyksen ja kalastuksen tärkeimpiä taitoja. Viime vuonna rinnalle perustettiin Kalavedet tutuiksi -hanke. Se on saanut rahoitusta kalastonhoitomaksuvaroista Pohjois-Savon ELY-keskuksesta, tarkemmin Järvi-Suomen kalatalouspalveluilta.

– Juuri kalastukseen liittyy paljon hilaista tietoa, jonka omaksumiseen kalastaja voi tarvita vuosikymmeniä aikaa. Esimerkiksi mihin vuodeaikaan mitäkin kalaa voi pyytää, miten eri sääolosuhteet vaikuttavat, kuinka kaloista tehdään parhaiten ruokaa ja mitä välineitä tarvitaan, Enon 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja **Rico Mutanen** kertoo.

Mutasen mukaan yhdistyksen molempiin luontohankkeisiin on saatu hyvin nuoria mukaan.

– Suunnittelimme aluksi oppituntityylistä toimintaa, joissa istutaan luokassa ja kuunnellaan. Nuorilta tuli kuitenkin viestiä, että oppitunnit ja vapaa-aika sopivat huonosti yhteen. Päädyimme menemään nuorten kanssa kalalle ja opettelemaan taitoja siinä tekemisen lomassa, Mutanen kertoo.

Eno sijaitsee Suomessa paljon kalastavalla alueella, Pohjois-Karjalassa. Paikallisella 4H-yhdistyksellä on meneillään kaksi kalastukseen liittyvää hanketta, Kalavedet tutuiksi ja Luonnonantimilla rahoiksi. Kuvassa pilkkitapahtumaan osallistuneet Katri Huttunen (vas.), Jasper ja Leevi Laakkonen, Pekka Kukkonen ja Rico Mutanen.

Kalastaminen on hyvin monimuotoista. On onkimista, heittokalastusta, vetouistelua, pilkkimistä ja muuta. Myös taitotasoja on monia. Siksi opetus onkin ollut yksilöllistä.

Esimerkiksi Markus Variksen kanssa Mutanen kävi syksyllä Joukiinen-nimisellä järvellä kalastamassa siten, että he katsoivat kartasta etukäteen paikat, joissa voisi olla vedenalainen kivikko, hyvä ottipaikka.

– Ankkuroimme siihen ja ehdimme tunnin olla, kun oli jo ruokakalat kasassa.

Haastattelupäivänä Varis on osallistunut Enon 4H-yhdistyksen järjestämään pilkkitapahtumaan, jossa kuitenkin kala söi tällä kertaa huonosti. Hän lähti kotiin noin parin tunnin pilkkimisen jälkeen.

– Ei ollut nyt oikein hyvä syönti, Varis miettii.

Nuori ei välttämättä hae vain ruokakalaa

Enon 4H-yhdistyksen pilkkitapahtumassa vallitsee rauhaista tunnelma, ja muutamat sitkeimmät pilkkivät vielä. Mutasen mukaan paikalla on ollut parhaimmillaan parikymmentä henkeä,

joista nuoria noin kolmen henkilöautolisen verran.

Nyt paikalla ovat **Leevi ja Jasper Laakkonen**, 21, jotka ovat lupautuneet paistamaan makkaraa tapahtumassa. He kertovat pitävänsä kalastuksesta yleisesti, mutta pilkkiminen on melko haastavaa.

– Paikan löytäminen on vaikeinta. Aloitimme rannasta, ja sitten siirryimme toiseen kohtaan, Leevi Laakkonen sanoo.

Veljesten mielestä kalastus on Suomessa tärkeä taito, kuten metsästys ja marjastuskin. Kalaa he tosin syövät ruuaksi melko vähän, joten se ei ole tärkein motivaatio lähteä kalalle.

– Pikemminkin sitä miettii ehkä, että jos saisi jonkin ennätyskalan, Jasper Laakkonen kertoo.

Kaspero Sonne, 11, on tullut siskonsa kyydillä järvelle pilkkimään. Hänen suosikkikalansa on ahven, koska se on tunnistettava ja sitä on helppo pyytää. Kalastustaitoja hän on oppinut isoisältään.

– Vaikeaa on esimerkiksi se, että verkot menevät helposti sotkuun. Sitä ei voi oikein estää, Sonne sanoo.

Varttuneempaa kalastajasukupolvea edustaa tapahtumassa muiden muassa **Pertti Hippinen**. Hän nousee ylös kairatakseen uuden avannon jäähän eri paikkaan. Hänenkin mielestään vaikuttaa siltä, että nyt ei ole kovin ihanteellinen sää pilkkiä.

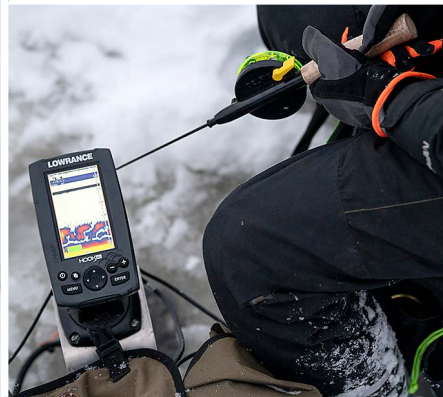
– On satanut lunta jään päälle, joten vesi on tummaa. Kalat eivät näe liikkua silloin, Hippinen sanoo.

Hän on kokenut kalastaja ja myös kalastuskisoissa meritoitunut, eräänlainen asiantuntija siis. Kalaa löytyy hänen mukaansa usein niemen kupeesta tai purojen suulta.

– Tällä järvellä lähiluodon kun kiertää, niin sieltä voi jokusen kalan saada.

Myös 10-vuotiaat kaverit **Ilari Kiukkonen** ja **Eemeli Piippanen** ovat kalastaneet jo jonkin aikaa tapahtumassa, mutta kala ei ole syönyt. Heidän mielestään pilkkiminen on melko vaikeaa. Hetken päästä Piippanen huomaa, että pilkki on kadonnut avantoon. Siima on katki.

– Saat uuden pilkin, Rico Mutanen sanoo pojille.

Enon 4H-yhdistyksen toiminnanjohtaja Rico Mutasen mukaan on tärkeää siirtää kalastukseen liittyviä taitoja nuoremmalle sukupolvelle. Pilkkitapahtumassa oli mahdollisuus opetella esimerkiksi kaikuluotaimen käyttöä. Kuvassa harjoittelevat Ilari Kiukkonen ja Eemeli Piippanen.

Markus Varis on osallistunut mielellään Enon 4H-yhdistyksen toimintaan. – Rico on mainostanut tarpeeksi, hän sanoo.

Reijo Santala on tehnyt useita erilaisia perhoja. Osa on tehty jo 2000-luvun alussa, ja osan hän nimeää niin sanotuiksi ärsytysperhoiksi.

Rico Mutasen mukaan yksi Kalavedet tutuiksi -hankkeen tavoitteista on vielä löytää nuorille kalakaveri vanhemmasta ikäpolvesta. Sellaisia löytyisi eritoten paikallisesta kalastajaseurasta, Kaltimon kalapojista.

Jopa ottipaikat voi kertoa muille

Kalastustietoutta on esimerkiksi kalaseuran jäsenellä **Reijo Santalalla**. Hän esittelee kotonaan perhoja, joita sitoo mielellään itse. Koskaan niistä ei tule täydellisiä.

– Aina ne jotenkin menevät pilalle, hän sanoo pilke silmäkulmassaan.

Hänen mielestään hiljaista tietoa on tärkeä siirtää jälkipolville, jottei kalastus olisi aivan katoavaa kansanperinnettä. Itse hän on oppinut omat kalastusnikkinsä isältään, alkaen 2–3-vuotiaasta. Nämä taidot hän on edelleen opettanut

siskonpojilleen, jotka kylläkin ovat jo kohta viisikymppisiä.

– Mutta en minä kaikkea ole tehnyt niin kuin isä. Hän opetti minut onkimaan niin, ettei koukku saa näkyä vedestä, kunnes huomasin itse, että kyllä niinkin voi kalastaa, Santala kuvailee.

Siitä perinteestä Santala ei ole yhtä mieltä, että perhojen mallit tai parhaat kalapaikat täytyisi aina pitää visusti salassa.

Kalastamisessa muutkin asiat ovat Santalan mielestä tärkeitä kuin hyvät kalapaikat. Esimerkiksi ymmärrys siitä, missä kalat milläkin kelillä liikkuvat.

– Kalat siirtyvät aina valon puolelle, koska valo houkuttelee niitä. Jos jäässä on tummempia, pimeämpiä alueita, täytyy osata katsoa auringon suunta ja päätellä siitä, missä kalat ovat, Santala kertoilee.

Myös tuulen suunta on yllättäen tärkeä.

– Vaikka kala on vedessä, se tietää, mistä tuulee.

Vanhemmalle sukupolvelle erilaiset kalastuskisat ovat olleet tärkeitä, ja Santala muistelee niihin osallistumista itsekin. Sen sijaan nuoria niissä ei ole pitkään aikaan näkynyt.

4H-yhdistyksen Rico Mutanen kertoo, että nuorilta aiotaan tiedustella, minkälaiset kisat heitä kiinnostaisivat. Lisäksi keväällä järjestetään nuorten toiveretkiä, ja iäkkäitä ja nuoria kalastajia autetaan löytämään toisensa vielä entistään paremmin.

– Kysytään, mitä kukin nuori haluaa tehdä, ja sitten kysellään, kenellä iäkkäämmällä olisi veneessä tilaa.

– Nuorten kanssa täytyy aina vähän suunnitella. Eikä voi pakottaa ketään mukaan – ne osallistuvat, jotka innostuvat, Mutanen toteaa. ■

Rico Mutasen vinkit nuorisotyötä tekeväille

- Kannattaa ottaa nuoret mukaan ideointiin. Pahinta on olla vain jokin kaukainen auktoriteetti, joka ylhäältäpäin toittottaa, että nyt nuoret kalastamaan.
- Ohjaajan on hyvä näyttäytyä eri yhteyksissä: käydä kouluvierailuilla, olla somessa läsnä, tehdä itse kalastusvideoita ja julkaista saaliskuvia.
- Pienellä paikkakunnalla kaikki tuntevat toisensa, eli nuorten vanhempiin kaupassa törmätessä voi myös jutella tulevista hankkeista.
- Kannattaa etsiä yhteistyökumppaneita. Heitä voi löytyä paikallisesta kalastusseurasta tai esimerkiksi Facebookin Kalastajat-ryhmästä. Jos näkee jossakin kalastajan, häntä voi vain lähestyä ja alkaa jutella asiasta.
- Kalastus on helppo laji aloittaa. Helpoimmillaan tarvitaan vain onki ja syötti. Alle 18-vuotiaana ei tarvitse maksaa kalastonhoitomaksua.

TEKSTI: JAANA TAPIO KUVAT: ROBERT SEGER

Kuhan kasvuvauhti PALJASTUU SUOMUISTA

KARVIANJOEN KALATALOUSALUEELLA TUTKITAAN KUHAN KASVUNOPEUTTA KERÄÄMÄLLÄ JA ANALYSOIMALLA SUOMUNÄYTEITÄ KUUELTA JÄRVELTÄ. AJANTASAINEN TIETO AUTTAA TEKEMÄÄN OIKEITA PÄÄTÖKSIÄ, JOTTA KALASTUS OLISI KESTÄVÄÄ.

Jigi puhkaisee tyynen järvenpinnan Isojärvellä Satakunnan Pomarkussa. Marraskuun kalpea aurinko kiillottaa veden pintaa, maisema on kuin luontokuvasta.

– Täällä on paljon kuhaa, pääsääntöisesti pientä mutta on isojakin yksilöitä. Jossain vaiheessa kuhakannat olivat täällä huonossa jamassa, mihin oli yhtenä syynä liikakalastus. Tilanne näyttää kuitenkin nyt parantuneen, arvelee **Joonas Aaltonen** Länsi-Suomen Kalatalouskeskus ry:stä.

Tarkkaa tutkimusta kuitenkin tarvitaan, koska kalastusmääräysten on pohjauduttava nimenomaan faktatietoon. Aaltonen on vienyt meidät vesille tutustumaan Karvianjoen kalatalousalueen tutkimushankkeeseen, joka on rahoitettu kalastonhoitomaksuvaroin. Tarkoituksena on selvittää kuhan kasvunopeutta kuudella tutkimukseen valikoituneella järvellä: Isojärvellä, Siikaisjärvellä, Karvianjärvellä, Karhijärvellä, Venesjärvellä ja Hirvijärvellä. Järjestelmällistä kokonaistutkimusta nyt tutkitavista järvistä ei aiemmin ole ollut.

Näytteitä kerätään paikallisten vapaa-ajankalastajien avulla. Heitä Aaltonen on etsinyt muun muassa kalatalousalueiden hallitusten ja osakaskuntien kautta. Jokaiselta järveltä on tarkoitus saada vähintään 30 suomunäytettä eri kokoisilta kalayksilöiltä, jotta otos olisi edustava.

– Täältä Isojärveltä tuli näytteitä tosi hyvin. Muutamalta muulta järveltä ei ole vielä saatu ihan täyttä määrää, Aaltonen kertoo.

Vaikka Aaltosen välineenä nyt on vapa ja jigi, kalan pyyntitavalla ei ole tutkimuksen kannalta merkitystä. Myöskään saalista ei kalastajan tarvitse luovuttaa tutkimusta varten. 10–20 suomua kalan vatsaevien väliseltä alueelta, peräevän kohdalta tai sen etupuolelta kylkiviivan molemmin puolin riittää.

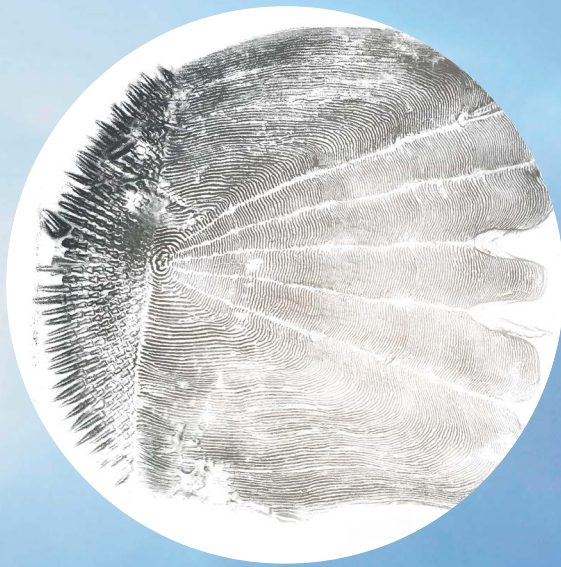
– Suomut pakataan paperipusseihin, joiden kylkeen merkitään kalan pituus, paino, pyyntipaikka ja -aika, pyyntiväline ja kalan sukupuoli. Paperipussissa näyte ei pääse homehtumaan, Aaltonen sanoo.

Lämpiminä kesinä nopeaa kasvua

Tutkimuksessa saatua tietoa käytetään hyväksi kestäväen kalastuksen suunnittelussa. Kaikille järville ei välttämättä tule muutoksia, mutta tarvittaessa voidaan laskea kuhan alamittaa tai toisaalta päätyä nostamaan sitä. Esimerkiksi eräässä Kalatalouskeskuksen aiemmassa hankkeessa Varsinais-Suomessa Salon Kirkkojärvellä päädyttiin alamitan nostoon. Tutkimustulokset voivat vaikuttaa myös suosituksiin verkkojen silmäkoosta, samoin kuin antaa tietoa kuhan mahdollisesta istutustarpeesta tai istutusten riittävydestä.

Suomunäytteet tutkii ja analysoi Länsi-Suomen Kalatalouskeskuksen henkilökunta. Kalastusbiologi **Olli Ylösen** mukaan pelkästään kalojen pituuksia mittaamalla saadaan kyllä selville, kuinka monta eri pituusluokkaa lajin saaliissa on, jolloin lajin keskimääräisen kasvun perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä myös järven uiskentelevista ikäluokista.

Tarkempaa tietoa eri kuhayksilöiden kasvunopeuksista takautuvasti saadaan kuitenkin vain ottamalla saaliista suomunäytteitä, joista mitataan mikroskoopin avulla etäisyys keskustasta vuosirenkaisiin. Särkikaloilla, kuhalla ja lohikaloilla takautuva kasvu voidaan määrittää juuri suomuista. Ahvenella määrittäminen tehdään kiduskannen kolmiomaisesta luusta operculumista ja hauella hartian lukuluusta cleithrumista.

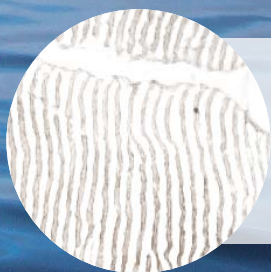
Yksi vuosi näkyy suomussa useina renkaina.

Kasvunopeus mitataan suomun vuosirenkaiden etäisyydestä keskustaan.

Kylmän ja vähäravinteisen kasvukauden sekä ylitieheen kalakannan vuosirenkaat ovat lähellä toisiaan, sillä kasvu on hidasta.

Lämmin ja ravinteikas kasvukausi sekä hoitokalastuksen jälkeinen aika näkyy nopeana kasvuna, jolloin renkaiden väli suurenee.

Joonas Aaltonen Länsi-Suomen Kalatalouskeskus ry:stä koordinoi kuhan kasvuhankkeen näytteet paikallisilta vapaa-ajankalastajilta. Kukan kasvunopeutta selvittävässä hankkeessa ei ole väliä saaliin pyyntitavalla. Kalasta toimitetaan tutkimukseen 10–20 suomua, muuten saaliin saa kalastaja pitää itse.

– Esimerkiksi lämmin ja ravinteikas kesä näkyy nopeana kasvuna, jolloin vuosirenkaiden väli suurenee. Kylmä ja vähä-ravintainen kasvukausi puolestaan hidastaa kasvua, jolloin vuosirenkaat ovat hyvin lähellä toisiaan, Ylönen kertoo.

Myös ylitieheä kalakanta näkyy hitaana kasvuna, ja esimerkiksi hoitokalastuksen jälkeen kasvu nopeutuu, kun ravintokilpailu vähenee.

Kalakantojen kunto kiinnostaa monia

Kaikki tutkitut järvet ovat Ylösen mukaan kohtuullisen hyviä kuhajärviä, tosin tilanne vaihtelee järvittäin. Joihinkin on esimerkiksi istutettu kuaa, kun on ollut tarkoituksena lisätä järven kiinnostusta kalastusjärvenä. Yleisesti ottaen järvien rehevöityminen on hyödyttänyt kuaa, ja kannat ovat keskimäärin lisääntyneet Etelä-Suomessa koko ajan.

– Esimerkiksi Karvianjärveen ei tällä hetkellä istuteta kuaa lainkaan, koska luonnonlisäytyminen on siellä ilmeisen tehokasta. Muutenkin kuhan poikasten kysyntä on koko ajan vähentynyt, kun kalaa on ollut muutenkin riittävästi, Ylönen sanoo.

Paikalliset kalastajat ovat Aaltosen mukaan esittäneet omia arvioitaan tutkimuksen kohteena olevien järvien kuhakantojen oman käytännön kokemuksensa pohjalta, ja hanketta kohtaan on muutenkin ollut kiinnostusta. Suurin osa hankkeen vapaaehtoisista on ollut paikallisten mökkirantojen kalastajia, joita omien lähivesien kalakantojen kunto luonnollisesti kiinnostaa. Muutenkin Aaltonen kehuu valtaosan vapaa-ajankalastajista olevan vastuullista porukkaa.

– Olen lähettänyt osallistuneille suomujen keruusta kiitokseksi mittanauhan ja puntarin. Kaikki eivät kuitenkaan ole olleet palkinnosta kiinnostuneita. Hyvä mieli tulee jo siitä, että saa olla tässä mukana. ■

Jigi on Joonas Aaltosen mukaan tehokas tapa pyytää kuaa.

Suomunäytteet toimitetaan tutkittaviksi paperisessa pussissa, jonka päälle merkitään näytteen tiedot.

Neljä miljoonaa päivää VIEHEKALASTUSTA

KALASTONHOITOMAKSUISTA JAETAAN KORVAUSTA VESIALUEIDEN OMISTAJILLE SEN MUKAAN, KUINKA PALJON ERI ALUEILLA KALASTETAAN VIEHEELLÄ. LUONNONVARAKESKUS JULKAI SI UUDEN KALASTUSSELVITYKSEN, JOHON KORVAUSTEN JAKO TULEVINA VUOSINA PERUSTUU.

Suomalaisista kalastajista 69 prosenttia kalastaa vain vapavälineillä. Kaikista viehekalastajista puolestaan 59 prosenttia kalastaa vain sellaisilla alueilla, joilla pelkkä kalastonhoitomaksun maksaminen riittää.

Kalastonhoitomaksuun perustuvia viehekalastuspäiviä kertyi viime vuonna kalatalousalueille yhteensä 3,8 miljoonaa. Eniten tällaisia päiviä kertyi Helsinki-Espoon kalatalousalueelle. Suhteellisesti ottaen runsaasti päiviä kertyi myös Etelä- ja Keski-Päijänteen, Airisto-Velkuan, Inarin ja Pielisen-Karjalan kalatalousalueille.

Luonnonvarakeskus (Luke) julkaisi alkuvuonna selvityksen, joka perustuu 6 500 kalastajalta kerättyyn tietoon. Luke selvittää noin viiden vuoden välein viehekalastuksen määrää kalatalousalueilla.

Selvityksen tarkoitus on jakaa kalastonhoitomaksuista saatavia varoja oikeudenmukaisesti vesialueiden omistajille. He saavat nimittäin korvausta siitä, että heidän alueillaan kalastetaan.

Kyse on niin sanotuista yleiskalastus-oikeuksista: kun kalastaja on maksanut kalastonhoitomaksun, hän voi kalastaa yhdellä vavalla ja vieheellä muualla kuin erityiskalastuskohteilla tai kalastuskieltoalueilla. Alle 18-vuotiaat ja 70 vuotta täyttäneet tai ne, jotka ehtivät täyttää vähintään 65 vuotta ennen vuoden 2023 loppua, voivat kalastaa alueilla ilman kalastonhoitomaksua.

Tästä kalastuksesta maksetaan korvaus vesialueiden omistajille. Korvausten suuruus perustuu Luken selvitykseen, jolla arvioidaan kalavesille koitua niin sanottu viehekalastusrasitus.

Pyydyskalastus vähenee edelleen

Kyselyn tulokset tukevat aiempien vuosien tutkimuksissa kuvattua vapaa-ajan kalastuksen muutosta. Kalastustavoissa on tapahtunut viiden vuoden kuluessa painopisteen muutos seisovien pyydysten käytöstä viehekalastuksen suuntaan.

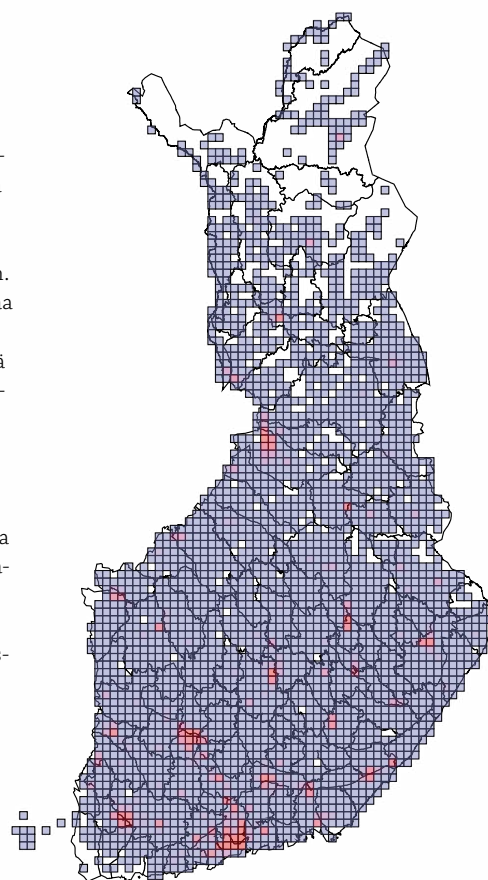
Nykyisin vain neljä prosenttia kalastaa pelkästään seisovilla pyydyksillä eli esimerkiksi verkoilla tai katiskoilla. Sekä vapavälineitä että pyydyksiä käytti kyselyn mukaan 27 prosenttia vastaajista.

Toinen muutos näyttää tapahtuneen siinä, millaiset alueet ovat vetovoimaisia kalastuskohteita. Lapin suosio on kasvanut vierailijoiden kalastuskohteena pitkin 2010-lukua ja vielä viime vuosinkin. Muissa maakunnissa vierailijoiden määrät ovat pääsääntöisesti laskeneet.

Viehekalastajista puolet ilmoitti kalastavansa vain yhden kalatalousalueen ja 28 prosenttia vähintään kahden kalatalousalueen vesialueella. Lähes viisi prosenttia vastaajista kalasti peräti viidellä tai useammalla eri kalatalousalueella.

Lähes puolet kalasti vapavälineillä myös sellaisilla alueilla ja kohteilla, joilla tarvitaan vesialueen omistajan tai kohteen ylläpitäjän lupa. ■

Lähde: Pellikka, Jani; Mikkola, Jarmo; Husa, Miikka (2024): Viehekalastusta kalatalousalueilla: Selvitys. Luonnonvarakeskus 2024.

Henkilöä

10 001 - 11 600	(1)	801 - 900	(10)
5 001 - 10 000	(4)	701 - 800	(8)
4 001 - 5 000	(4)	601 - 700	(14)
3 001 - 4 000	(5)	501 - 600	(20)
2 001 - 3 000	(12)	401 - 500	(21)
1 001 - 2 000	(19)	301 - 400	(34)
901 - 1 000	(6)	201 - 300	(63)
801 - 900	(10)	101 - 200	(163)
701 - 800	(8)	1 - 100	(2465)

Kalastonhoitomaksun maksaneiden vapaa-ajankalastajien asuinpaikat Suomessa 10 x 10 kilometrin ruutuina ajanjaksolla 1.9.2022–31.8.2023.

TEKSTI JA KUVAT: JERE MALINEN

PYYDYSKALASTAJA

pienestä pitäen

KOTITARVEKALASTUS KOHENTAA SUOMEN HUOLTOVARMUUTTA,
SANOO PIKKUPOJASTA ASTI KALAVESILLÄ KULKENUT AMMATTIUPSEERI.
MONELLE SUOMALAISELLE KALASTUS ON YHÄ LEIVÄNJATKE.

Nuorena **Mikko Illin** perhe muutti Rautaruukilla työskennelleen isän töiden perässä pitkin Suomea. Maisema vaihtui, mutta kalastus pysyi.

– Muistan, kuinka Otanmäessä piti päästä jo poikasena tämän tästä ongelle. Seitsemän kilometriä ei ollut matka eikä mikään pyörällä.

Eräs lapsuuden väkevästä kalastusmuistoista kytkeytyy Oulujärven kesämökille. Illi sai tuolloin ala-asteikäisen lahjaksi katiskan.

– Kalastin sillä koko kesän. Vaihtelin paikkaa ja jännitin joka kerta, minkälaisia kaloja katiskasta löytyisikään seuraavana aamuna.

Vartuttuaan Mikko Illistä tuli ammattiupseeri. Työpaikka vaihtuu sotilaalla muutaman vuoden välein, mutta kalastus kulkee yhä matkassa elämäntapana.

– Vanhemmiten minusta on tullut innokas kotitarvekalastaja.

Verkot vesille sotilasalueella

Repoveden kansallispuiston kupeessa sijaitseva, lähes 10 000 hehtaarin laajuisen Pahkajärven ampuma- ja harjoitusalue on tuttu sadoilletuhansille suomalaisille varusmiehille.

Harva heistä tosin tietää, että siellä myös metsästetään ja kalastetaan silloin, kun sotilasaseet eivät pauku. Valtion hal-

Mikko Illin perheessä syödään kalaa monta kerta viikossa läpi vuoden. Yleensä itse pyydyksillä pyydettyä.

Sota-aikana kalastus oli tärkeää ruokahuollolle.

Navakka tuuli piti yön yli järvessä pyytäneet Markku Karhun siikaverkot lähes tyhjinä. Neljä vaurasta kutusiiikaa tuli kuitenkin.

linnoima suljettu maa-alue on säilynyt erämaisena.

– Täällä on tuulahdus Lapin tuntua, Kolarissakin nuorena asunut Illi myhäilee.

Maavoimien esikunnassa työskentelevä everstiluutnantti kuuluu Kouvolan Varuskunnan Metsästäjiin. Seuran vastuulla on eränkäynti Pahkajärvellä.

Lokakuussa on koittamassa siiankutu. Sitä varten Illi on kysynyt avuksi Pahkajärven lähellä asuvan kalakaverinsa **Markku Karhun**.

Kalastustärskyt on sovittu sotilasalueen pohjoiselle vartiopuomille. Siellä Karhu hyppää Illin kyytiin ja kaksikko autoilee pienen järven rantaan.

Tunnelma on odottava. Edellisiltana järveen on laskettu muutama siika-verkko.

Kauniita sanoja kalastuksesta

Sotilas istuu kokkaan ja tarttuu airoihin. Kova tuuli nostattaa teräviä laineita. Perätuhdolla istuva, ikänsä kalastanut Karhu epäilee sen tietävän huonoa.

– Tuulee liikaa. Tuskin on kovin monta kalaa verkoissa.

Sää ei pidättele Illiä puhumasta kauniista kalastuksesta. Hän nostaa kysyttäessä esille sota-ajan, jolloin kalastuksella oli tärkeä rooli sotilaiden ja kotirintaman ruokahuollossa.

– Suomi on täynnä järviä ja järvet kalaa. Kuuluu jo kansalliseen huoltovarmuuteen, että osaamme kalastaa ja hyödyntää kalaa.

Tuotakin taitoa harjoitellaan ja ylläpidetään sotilaan mukaan rauhan aikana.

Pyydys- ja kotitarvekalastus on saanut julkisuudessa joskus suottakin osakseen kielteisiä mielikuvia.

– En ole kalabiologi, mutta iso osa Suomen vesistöistä lienee alikalastettuja.

Soudun lomassa upseeri juttelee diplomaattisesti kaikesta kalastuksesta.

– Kysymys on kohtuudesta, ei niinkään pyyntimenetelmistä. Millään väli-neillä ei pidä pyytää määräänsä enempää.

Pyödyksillä ympäri vuoden

Kokeneiden kalamiesten ennustus on käynyt toteen. Yöllä tuuli liikaa. Verkoista on noussut neljä siikaa. Ne tosin ovat sitäkin vauraampia.

Mikko Illi avaa ensimmäisen. Kala pullistelee mätiä. Sama pätee muihinkin siikoihin. Mätiä kertyy kaikkiaan muovimukillinen.

– Putsailen ja pakastan nämä. Herkut-telun aika on myöhemmin.

Perkaamisen päätteeksi kalamiehet käyvät kopaisemassa vielä lähilammikon syöttikatiskan. Se välkehtii vaskena pikkukaloja.

– Ruutanoita. Ajattelin kokeilla kotive-sillä pitkäsiimaa ennen jäiden tuloa.

Illien koti seisoo Ristiinassa Saimaan rannalla. Sielläkin hän pyydyskalastaa läpi vuoden.

– Meidän perheessämme syödään kalaa monta kertaa viikossa.

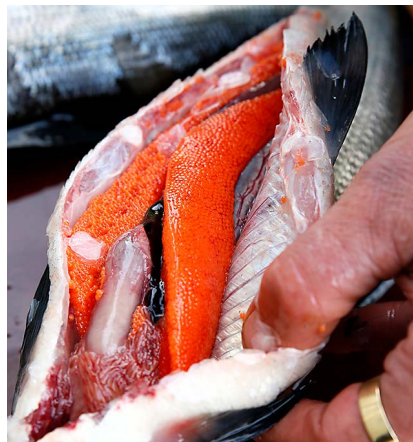
Sotilas ei pyydä kalaa varastoon.

Kalamiehen moton mukaan vain järvessä kala säilyy tuoreena.

– Nostan pyydöt ylös, kun ruokakalaa on riittävästi.

Liittyy Illillä pyydyskalastukseen hie-man samanlaista nostalgiaa ja varautu-mista kuin polttopuidenkin tekoon.

– Kun verkot on järvessä, nukun yöni rauhallisemmin. ■

Siian mäti on suurta herkkua, jota kelpaa tarjota vaikka Linnan juhlissa.

Omakala-palvelu auttaa SUUNNITTELEMAAN KESTÄVÄÄ KALASTUSTA

OMAKALA ON SAALISILMOITUSJÄRJESTELMÄ, JOTA KÄYTETÄÄN ENNEN KAIKKEA KALASTUKSEN KESTÄVYYDEN VARMISTAMISEEN, MUTTA ON SIITÄ MUUTAKIN ILOA. MITÄ OMAKALASTA AJATTELEVAT KALASTUKSEN HARRASTAJA JA AMMATTILAINEN, ENTÄ KALATALOUSALUEEN, KALASTUSHALLINNON JA KALATUTKIMUKSEN EDUSTAJAT?

**Mikko Olin, erikoistutkija,
Luonnonvarakeskus:**

Tarkempaa tietoa kalakantojen tilasta

”Omakala-sovelluksen avulla saadaan tarkempaa ja ajan-tasaisempaa tietoa vapaa-ajankalastajien saalista. Tietojen perusteella voidaan tehdä päätelmiä, kuinka paljon kalaa tietyissä vesistöissä on, mitä lajeja siellä esiintyy ja minkä kokoisia ne ovat.

Tieto on tarpeen, koska tutkimusprojektit ovat kalliita toteuttaa ja niitä tehdään rajatun ajan ja rajatuilla alueilla. Tähän mennessä olemme olleet vapaa-ajankalastuksen saaliiden osalta joka toinen vuosi toteutettavan valtakunnallisen kyselyn varassa, jossa siinäkin vastausprosentit ovat ajan myötä pienentyneet.

Kipeimmin tietoa kaivataan tietysti uhanalaisista kalalajeista. Toisaalta meitä kiinnostavat taloudellisesti arvokkaat lajit, kuten kuha, ahven, hauki ja siika. Lisäksi vieraslajit ovat kasvava ongelma. Emme kuitenkaan toivo, että ilmoitettava tieto painottuisi mihinkään kalalajeihin, vaan tietoa tarvitaan kaikista lajeista.

Olennaista on, että mahdollisimman moni vapaa-ajankalastaja ottaisi sovelluksen käyttöön. Silloin tietoa saadaan riittävästi paljon ja riittävän laajalta alueelta. Sovelluksesta otetaan herkällä korvalla vastaan palautetta, jotta se houkuttelisi käyttäjiä.

Kalastajan on hyvä tietää, ettei sovellus välitä eteenpäin yksittäisten saaliiden tietoja tai kalastuspaikkoja yksilöidysti, vaan tiedot siirtyvät tietokantaan karkeistettuina.”

**Janne Rautanen, kalatalousasiantuntija,
Suomen Vapaa-ajankalastajat:**

Karttatoiminto on kalastajalle kätevä

”Vapaa-ajankalastajan kannalta Omakalassa hyödyllisintä on sen karttatoiminto. Kalastaja näkee kartalta sijaintinsa reaaliaikaisena, ja syvyyskäyrät auttavat hahmottamaan esimerkiksi vedenalaisia penkanreunoja. Sovellus toimii myös tietopankkina, koska sieltä pystyy tarkistamaan esimerkiksi kalastusrajoituksia ja alamittoja.

Omakalasta saadaan ajan mittaan myös hyvä sovellus etenkin ilmoitusvelvollisuuden piiriin tulevien kalojen ilmoittamiseen. Ilmoitusvelvollisuus tietystä kalalajeista on sinänsä hyvä asia, kunhan lajit ja asetusteksti harkitaan huolella, jotta kerätävä tieto kohdentuu oikeisiin kalalajeihin ja kantoihin. Tärkeää on tietysti saada vastaavat tiedot myös kaupallisilta kalastajilta, jotta tieto uhanalaisista kalakannoista tai vieraslajeista olisi mahdollisimman kattavaa.

Sovelluksen käytettävyydessä ja myös sen karttatoiminnossa on vielä kehitettävää. Esimerkiksi saaliiden raportointi voisi olla mutkattomampaa etenkin jälkikäteen. Ilmoitusvelvollisten kalalajien raportointiin tulee päästä suoraan etusivulta. Olisi myös hienoa, jos Omakalassa jatkossa näkyisivät maksettu kalastonhoitomaksu ja muut kalastusluvut. Silloin se voisi toimia näppäränä lupalompakkona.”

**Juha Piilola, toiminnanjohtaja,
Suomen sisävesiammattikalastajien liitto:**

Kaupallisille kalastajille välillistä hyötyä

”Ammattikalastajilla on jo ennestään ollut lain puolesta velvollisuus raportoida kalasaaliit, joten Omakala-järjestelmä ei koske meitä suoraan. Siitä voi silti olla kaupallisille kalastajille välillistä hyötyä tarkempina tietona kalakantojen kunnosta ja sitä kautta täsmentyvänä kalastuksen säätelynä.

Kalavesien käyttö ja hoito pohjautuu saalistietoon, jota meillä ei ole vapaa-ajankalastajien osalta ollut juurikaan tiedossa. Kalavesien hoidon kannalta on kuitenkin tärkeää, että kaikkien kalalajien saaliit tiedetään. Vaikka velvollisuutta ilmoittamisesta ei ole tulossa kaikille kalalajeille, toivon mukaan vapaaehtoinen ilmoittaminen yleistyy. On kalalajeja, joita vapaa-ajankalastajat pyytävät paljon enemmän kuin ammattikalastajat.

Vapaa-ajankalastajien joukko on suuri ja ikähaitari laaja, joten vastaanotto sovellukselle voi olla kirjavaa. Toiset suhtautuvat uutuuksiin myönteisesti, mutta vanhemmalle polvelle omaksuminen voi olla vaikeampaa.”

**Kyösti Nousiainen, kalastusmestari,
ELY-keskus**

Sovellus voisi tunnistaa kalalajin kuvan perusteella

”On puhuttu pitkään, että vapaa-ajankalastajilla pitäisi olla kalasaaliista samanlainen järjestelmä kuin saalisilmoitukset metsästäjillä. Omakala ei täysin täytä tätä aukkoo mutta on askel oikeaan suuntaan. Hyötynä on kalavesien hoitotoimenpiteiden tarkempi ohjaus. Esimerkiksi nykyään saatetaan istuttaa kalaa tiettyyn järveen, koska on ennenkin istutettu, vaikkei tarpeesta ole kunnon tietoa.

Ilmoitusvelvollisuuden toteutumisen valvonta voi olla haasteellista, joten sovelluksen pitäisi olla niin houkutteleva, että kalastajat tarttuisivat siihen omasta mielenkiinnosta. Sovellus voisi esimerkiksi tunnistaa kalalajin kuvan perusteella ja kertoa siitä tiedot. Se toisi kalastajille aitoa hyötyä.”

**Gabi Lindholm, toiminnanjohtaja
kuudessa kalatalousalueessa etelärannikolla:**

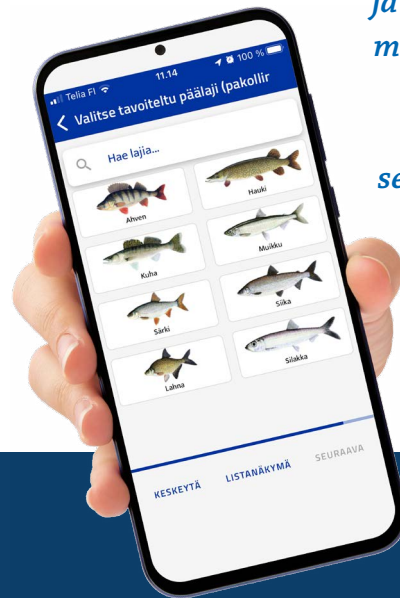
On tärkeää, että tiedot ohjautuvat myös kalatalousalueille

”Kalatalousalueilla on lain mukaan velvollisuus tehdä alueelleen käyttö- ja hoitosuunnitelma. Kalakantoja on seurattava, jotta voimme tiedon perusteella järjestää kalavarojen käyttöä ja tehdä hoitotoimenpiteitä. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että Omakala-järjestelmän tiedot ohjautuvat myös kalatalousalueille.

Kalatalousalueen näkökulmasta tarvitsemme etenkin tietoja kalastajamääristä, kalastusvälineistä, kalastuspaikoista ja suosituimpien kohdelajien saaliista sekä siitä, mihin suuntaan kalakannat kehittyvät. Tietoa tarvittaisiin myös istutusten onnistumisesta ja kutuaikaisten kalastuskieltojen vaikutuksesta kalakantoihin.

Uhanalaisten kalojen osalta lakiin suunnitteilla oleva ilmoitusvelvollisuus on ok, mutta muiden lajien osalta sovelluksessa pitää olla hyvä porkkana, että se otetaan laajalti käyttöön. Mahdollisuus käyttää sovellusta saalispäiväkirjana voi olla yksi sellainen.”

Esityksen mukaan kalastajien tulee tehdä saalisilmoitus seitsemästä lajista 2025 alkaen: lohi, järvilohi, taimen, ankerias, nieriä Kuolimossa ja Saimaalla sekä muualla Vuoksen vesistössä ja harjus meressä sekä kyttyrälohi.

Omakala-palvelu lyhyesti

- Vapaa-ajankalastajien saalisilmoitusjärjestelmä
- Kalastus- ja saalistapahtumien kirjaaminen mobiililaitteella ja nettiselaimella
- Kalastusrajoitustiedot ja ajankohtaistiedotteet kalastajille

Asenna maksuton sovellus puhelimesi!

Sovelluskaupat: Google Play ja App Store
Sovelluksen nimi: Omakala
Sovelluksen julkaisija: Luonnonvarakeskus
Lisätietoa: omakala.fi

Omakala

Nämä ovat yleisimmät KALALOISET

SUOMESSA ESIINTYVÄT KALOJEN LOISET OVAT ENIMMÄKSEEN IHMISELLE HARMITTOMIA, KUNHAN RUOKAKALAN OSAA KÄSITELLÄ OIKEIN. KERÄSIMME TÄHÄN VIISI LOISTA, JOTKA JOKAISEN KALASTAJAN ON SYYTÄ TUNTEA.

Ennemmin tai myöhemmin kalastaja saa kalasaaliin, joka poikkeaa ulkonäöltään tai käyttäytymiseltään tavanomaisesta. Vaurio voi olla bakteerin, viruksen tai loisen aiheuttama. Joskus niitä aiheuttavat myös pyydykset, kuten verkot ja kookut.

Kaikki kalojen vauriot eivät kuitenkaan näy ulospäin. Lähes kaikissa sisäelimissä ja kudoksissa voi esiintyä esimerkiksi loisten aiheuttamia muutoksia ja erilaisia kasvaimia. Kalastajan kannalta loiset ovat useimmiten vain esteettinen ongelma, sillä ne ovat harvoin ihmisen terveydelle vaarallisia.

Ainoa ihmiselle haitallinen kalan loinen on lapamato. Muutkin raakana syötyjen kalojen loistaudit voivat aiheuttaa vatsa- tai suolisto-oireita, usein vasta pitkän itämisaajan jälkeen. Siksi on suositeltavaa aina eliminoida loiset kuumentamalla tai pakastamalla saaliskala ennen sen syömistä. Myös mäti pitää pakastaa.

Loisillakin on osansa luonnon ekosysteemissä. Ihmisen ei kuitenkaan pidä edesauttaa niiden leviämistä. Siksi tartunnan saaneita kaloja tai niiden perkeitä ei tule jättää vesistöön tai sen läheisyyteen, vaan hävittää jätteiden mukana tai haudata maahan.

1. Mateen juotikkaat

Mateet kärsivät usein juotikkaista. Useimmiten kyseessä on madejuotikas, joka on kiinnittynyt mateen suuhun imeäkseen verta. Nahkaan kiinnittyneet verenimijät ovat yleensä kalajuotikkaita.

Toimi näin! Mateen voi valmistaa ruoaksi, mutta se kannattaa kuumentaa tai pakastaa.

2. Siian rakkoloisio

Siiassa esiintyy joskus maitomaista nestettä sisältäviä rakkuloita, jotka aiheuttaa rakkoloisio. Rakkulat muistuttavat riisinyviä ja sisältävät itiöeläimen itiöitä.

Toimi näin! Siian voi käyttää ravinnoksi, mikäli rakkulat poistetaan.

3. Hauen heisimadot

Hauella esiintyy niin lapa- kuin heisimatoja. Aikuiset heisimadot elävät hauen suolessa ja voivat olla täysikasvuisina jopa 30-senttisiä.

Toimi näin! Hauki kannattaa aina kypsentää huolella.

Lue lisää kalataudeista

Ruokavirasto.fi → Eläinten terveys ja eläintaudit → Kalat ja ravut

4. Lohiloinen

Lohella tavattava alle millimetrin pituinen loinen kiinnittyy sen iholle, eviin tai kiduksiin. Herkimpiä tartunnalle ovat poikasvaiheessa olevat lohet. Tartunnan saaneen lohen iho harmaantuu ja paksuuntuu.

Toimi näin! Lohen voi kypsennettynä käyttää ravinnoksi.

Huomio! Atlantin lohella loisesta johtuva kuolleisuus on hyvin suurta. Pohjoisen lohijoilla kalastavien on desinfioitava kalastusvälineet virallisissa pisteissä aina ennen kalastuksen aloittamista. Tästä saatava todistus on esitettävä lupaa ostettaessa sekä pyydetäessä myös kalastusvalvojalle.

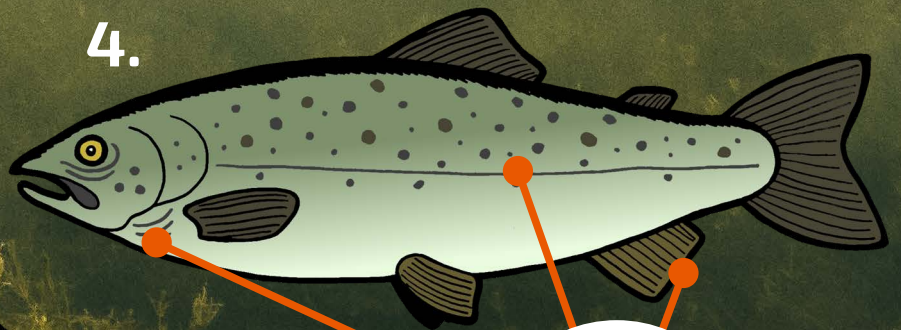
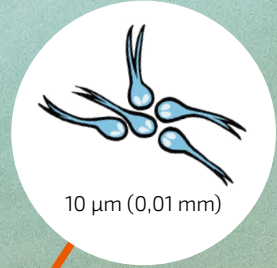
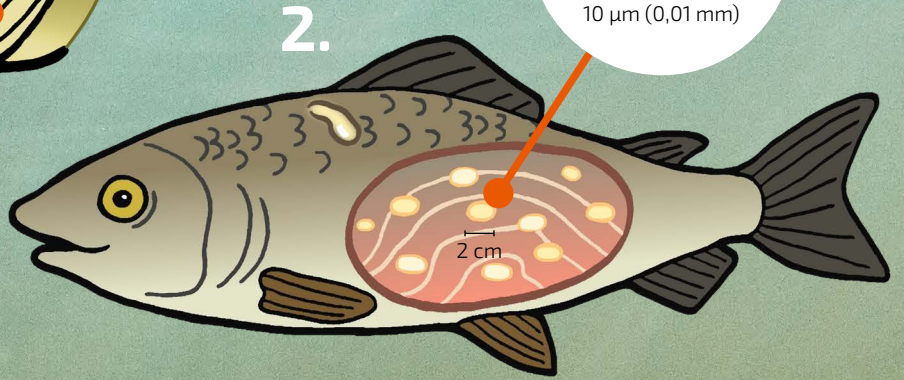
5. Kalojen loisnystyrät

Siian lihassa, etenkin evien tyvissä, voi olla loisnystyröitä. Nystyrän sisällä on parikymmensenttinen haukimadon toukka, joka kehittyy haukilapamadoksi siian päätyessä hauen ravinnoksi.

Toimi näin! Kuumennus tai pakastaminen eliminoivat loistartunnan vaaran.

Loiset ovat yleensä esteettinen ongelma ja kalan voi syödä, kunhan noudattaa ohjeita.

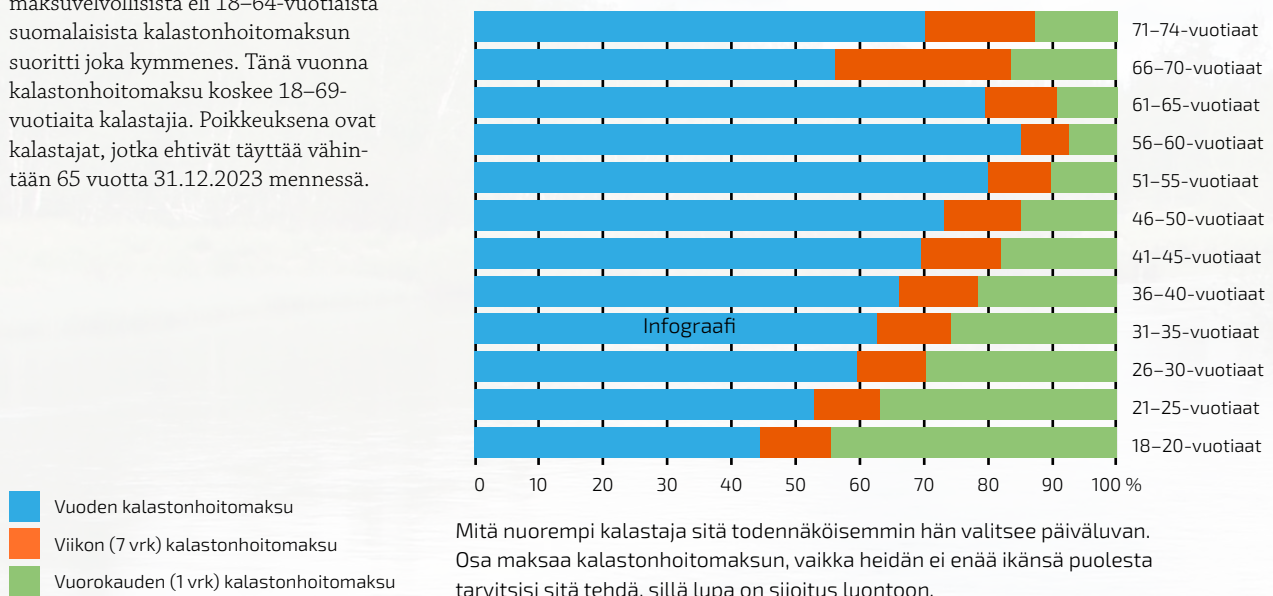

PÄIVÄLUPPIEN osuus kasvaa

KALASTONHOITOMAKSUJA LUNASTETTIIN VIIME VUONNA LÄHES IO MILJONAN EURON EDESTÄ. YHÄ USEAMMIN OSTOSKORIIN PÄÄTTY VUOSI- TAI VIIKKOLUVAN SIJAAN YHDEN VUOROKAUDEN LUPA. SE ON VARSINKIN NUORTEN SUKUPOLVIEN VALINTA.

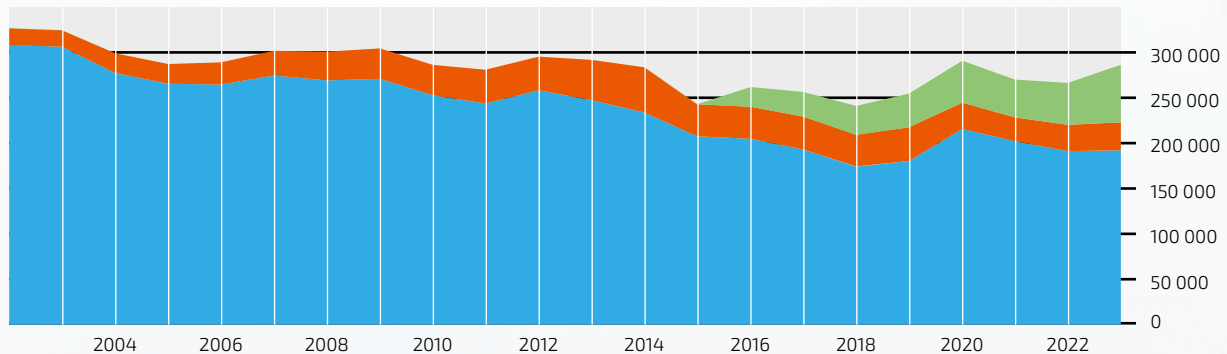
Kaikista viime vuonna ikänsä puolesta maksuvelvollisista eli 18–64-vuotiaista suomalaisista kalastonhoitomaksun suoritti joka kymmenes. Tänä vuonna kalastonhoitomaksu koskee 18–69-vuotiaita kalastajia. Poikkeuksena ovat kalastajat, jotka ehtivät täyttää vähintään 65 vuotta 31.12.2023 mennessä.

Kalastonhoitomaksut ikäryhmittäin 2023

Mitä nuorempi kalastaja sitä todennäköisemmin hän valitsee päiväluvan. Osa maksaa kalastonhoitomaksun, vaikka heidän ei enää ikänsä puolesta tarvitsisi sitä tehdä, sillä sijoitus luontoon.

Kalastonhoitomaksut 2002–2023

Vuoteen 2015 saakka kalastajat maksoivat kalastuksenhoitomaksua ja sen lisäksi läänikohtaisia viehelupia. Nämä yhdistettiin vuodesta 2016 alkaen kalastonhoitomaksuksi.

VESIENHOIDON VUOKSI

VUODEN KALASTUKSENVALVOJA VESA LIUKKONEN KERTOO YKSINKERTAISEN VINKIN, MITEN JOKAINEN KALASTAJA VOI SÄÄSTÄÄ SEKÄ ITSEÄÄN ETTÄ VALVOJAA TURHALTA VAIVALTA.

Parhaimmillaan kalastuksenvalvonta on ennaltaehkäisevää, sanoo Vuoden kalastuksenvalvoja -palkinnon 2023 saanut **Vesa Liukkonen**.

Hän on toiminut jo vuosikymmeniä kalastusoppaana ja kalastuksenvalvojana lounaisrannikolla Kustavin-Uudenkaupungin kalatalousalueella.

– Koko ikäni olen saanut olla meren äärellä. Mikäs sen hienompaa!

Liukkonen sai viime talvena toisenkin tunnustuksen, kun hänet palkittiin vuoden 2024 kalastusoppaana.

Hän katsoo, että kalastusoppaan kuuluu myös pitää huolta kalavesistä.

– Kalastuksenvalvonnalla varmistetaan, että kalastajat hoitavat maksuvelvollisuutensa ja saadaan rahaa vesienhoitoon ja vesienomistajille, Liukkonen sanoo.

Ohjaavaa neuvontaa

Suurin osa Vesa Liukkonen valvontatyöstä painottuu syyskauteen, jolloin alueella on eniten kalastajia.

– On tavoitettava suuret määrät ihmisiä. Kun on pitkään tätä tehnyt, tietää, milloin ja missä kannattaa liikkua.

Liukkonen huomauttaa, että aikaa menee myös esimerkiksi veneen huoltoon ja vesilaslaskuun. Ison kalatalousalueen päästä päähän autolla tai veneellä kuluu tunti.

– Käytän tähän vuosittain 10–20 päivää, lisäksi on yksittäisiä lyhyitä valvontakäyntejä.

Neuvontatyö ottaa myös aikansa. Puhelimitse tulee yhteydenottoja, kun ihmisillä on kysymyksiä tai he ovat närkästyneet jostakin näkemästään.

– Välillä käydään pitkiäkin keskusteluja, että saadaan asiat selviksi ja eteenpäin.

Tärkeintä työssä ei Liukkonen mukaan itse asiassa olekaan se, kun kohdataan kalastajia vesillä, vaan heidän tavoittamisensa hyvällä viestinnällä jo etukäteen.

– Kun kalastajat osaavat hankkia oikeat luvat ja tietävät rauhoitukset, selvittää ilman turhia murheita.

Kalastuksenvalvoja Vesa Liukkonen ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalastusmestari Paavo Suominen kirjaavat valvontatehtäviä tabletille.

Valveutuneita kalastajia

Vesa Liukkonen mukaan hyvä kalastuksenvalvoja on asiakaspalvelija, joka ei provosoi eikä provosoidu.

– Varsinkin aktiiviset vapakalastajat ovat usein valveutuneita. Monet ovat tyytyväisiä, kun luvat tullaan tarkastamaan.

Toki on myös niitä, jotka eivät ole tietoisia luvanvaraisuudesta tai koettavat kiertää järjestelmää tarkoituksella.

– Joskus valvoja joutuu puuttumaan mahdollisiin rikkeisiin, ja silloin on toimittava oikeudenmukaisesti. Täytyy lukea ihmisiä, jotta näkee, mistä on kyse.

Tänä päivänä lupien hankkiminen onnistuu helposti älypuhelimella, Liukkonen toteaa.

Hänellä itsellään on käytössään tablettitietokone, jolla voi dokumentoida valvontatoimet sekä tehdä näyttömääräykset Poliisille ja vuosiraportit ELY-keskukselle.

– Se helpottaa, ettei tarvitse paperille kirjoittaa. Keli kun ei ole aina mukavin, tuulee ja roiskuu.

Liukkosella on kalastajille yksi vinkki tarkastusten varalta:

– Kalastusluvista kannattaa ottaa valokuvat puhelimeen ja kopiot viehepakkiin. Silloin valvojan ei tarvitse kirjoittaa näyttömääräystä eikä kalastajan käydä turhaan poliisiasemalla.

Ammattimaiseen suuntaan

Vuoden kalastuksenvalvoja -kilpailu on osa kalastonhoitomaksuvaroista rahoitettavaa kalastuksenvalvonnan kehittämishanketta.

Hankkeessa koulutetaan vanhoja ja uusia kalastuksenvalvoja sekä parannetaan yhteistyötä viranomaisten kanssa.

Viime aikoina Vesa Liukkonenkin on tehnyt valvontaa rajaviranomaisten ja ELY-keskuksen kanssa. Hän suosittellee samaa muille.

– Nämä ovat tärkeitä kumppaneita. Tässä opitaan puolin ja toisin.

Liukkosesta on hyvä, että kalastuksenvalvontaan myönnetään yhä enemmän varoja. Hyväntekeväisyyden sijaan työstä tulee ammattimaisempaa.

– Se lisää valvonnan määrää ja laatua. Tämä on tärkeää työtä, johon olisi syytä saada lisää tekijöitä. ■

Tarttuiko koukkuun VIERAS?

KUN HAITALLISEN VIERASLAJIN KALA TARTTUU PYYDYKSEEN,
SITÄ EI SAA ENÄÄ PÄÄSTÄÄ TAKAISIN VESISTÖÖN.

On siinä ihmettelemistä, kun koukkuun tarraa esimerkiksi aurinkoahven. Voi olla, että lajia ei tunnista, mutta se ei haittaa. Luonnonvarakeskuksen erikois-
tutkija **Sanna Kuningas** sanoo, että riittää, kun ilmoittaa havainnosta.

– Havainnon voi ilmoittaa Vieraslajit-sivuston kautta. Vaikka ei olisi lajista varmaa tietoa, kannattaa silti ilmoittaa havainto ja lähettää saaliista kuva.

Lomakkeella on myös vapaata tilaa kirjoittaa lisätietoja.

– Ilmoittamisen ohella tärkeintä on muistaa, ettei vieraslajia saa päästää takaisin vesistöön. Kala pitää ensin lopettaa nopeasti ja mahdollisimman kivuttomasti. Saaliin voi käyttää ruuaksi, tai se voidaan hävittää biojätteen joukossa. Kalan voi myös haudata maahan.

Huomio haitallisiin

Vieraslajit ovat ihmisen muualta tuomia ja luontoon päästämiä kasvi- ja eläinlajeja. Kaikki vieraslajit eivät ole haitallisia, vaan monet niistä ovat esimerkiksi hyödyllisiä viljelykasveja, kuten peruna.

– Vieraslajien leviämisen taustalla on aina ihmistoiminta, tahaton tai tahallinen. Haitallinen vieraslaji voi heikentää suomalaisen luonnon monimuotoisuutta, Sanna Kuningas sanoo.

Haitallinen vieraslaji lisääntyy yleensä tehokkaasti ja käyttää monipuoli-

sesti ravintoa hyväkseen. Näin laji saa etua alkuperäisiin lajeihin verrattuna. Vieraslajit voivat myös levittää loisia tai tauteja.

Haitallisista vieraslajeista säädetään muun muassa vieraslajilaissa ja kalastuslaissa. Haitallisen vieraslajin päästämisen luontoon on rikos, josta voi saada jopa kaksi vuotta vankeutta. Lisäksi haitallisen vieraslajin levittämisestä joutuu korvausvelvolliseksi maanomistajalle.

– Meillä on EU-maana velvollisuus EU:n haitallisten vieraslajiluettelon lajien poistotoimille Suomessa.

Ilmoitukset tärkeitä

Vieraslajikalojen levinneisyyden ja kantojen kokojen määrittämiseksi ei ole riittävästi resursseja. Tilannekuva perustuu paljolti kansalaisten tekemiin ilmoituksiin.

– Onneksi harrastajia on paljon, ja havaintoja ilmoitetaan satoja vuosittain.

Yleisimmät ilmoitetut vieraslajikalat ovat mustatplätokko, aurinkoahven ja hopearuutana.

– Myös kirjolohi on vieraslaji, vaikka harva ehkä mieltää asian niin. Sitä on istutettu

Aurinkoahven on pohjoisamerikkalainen laji, jota on havaittu kymmenissä lammissa Varsinais-Suomessa. Aurinkoahvenet ottavat kesällä hanakasti onkeen.

**Ilmoita havaitsemasi
vieraslaji valokuvan
kanssa sivustolla
Vieraslajit.fi**

luonnonvesiin kalastamista varten, mutta kirjolohi ei kuulu lajistoomme.

Kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa määritellään kalavarojen hoito sekä mitä istutetaan ja minne.

Poistaminen vaikeaa

Tenojoen kyttyrälohi-ilmiö on ehkä Suomen varoittavin esimerkki vieraslajin vaikutuksesta alkuperäiseen lajiin. Aika näyttää, miten Tenon lohelle käy.

Suomen tilanne ei Sanna Kuninkaan mukaan ole vielä vakava, mutta havainnot ovat kasvussa. Esimerkiksi aurinkoahventa on esiintynyt vasta lammissa ja sorakuopissa, joista se ei ole päässyt leviämään suuriin vesistöihin. Jos se pääsisi vaikkapa Päijänteeseen, sitä olisi mahdotonta saada sieltä enää pois.

Pienemmissä vesistöissä, kuten lammissa, on mahdollista tyhjentää koko allas, ruopata pohja ja aloittaa ikään kuin alusta alkuperäisten lajien kanssa. Tämä on kuitenkin hyvin kallista.

Toinen mahdollisuus on käyttää kemikaaleja haitallisten kalojen poistoon. Tämä ei kuitenkaan onnistu pohjavesialueella. Myös muut luontoarvot pitää arvioida tarkoin.

Luonnonvarakeskus tukee Metsähallituksen ohella alkuperäistä lajistoa muun muassa niiden lisääntymisalueita kunnostamalla. Vieraslajien vähentäminen kalastamalla on aina suositeltavaa. ■

Kalat tulee lopettaa HETI NOSTON JÄLKEEN

UUDEKSEN 2024 ALUSTA VOIMAAN TULLUT UUSI ELÄINTEN HYVINVOINTILAKI VELVOITTAÄ KALASTAJAN LOPETTAMAAN SAALIINSA MAHDOLLISIMMAN NOPEASTI JA KIVUTTOMASTI PYYDYSTÄMISEN JÄLKEEN. MUUTOS LISÄTTIIN MYÖS KALASTUSLAKIIN.

Eläinten hyvinvointilain nopean lopettamisen velvoitteesta voi poiketa tiettyillä perusteilla. Kysyimme maa- ja metsätalousministeriön erityisasiantuntija **Roni Seléniltä** selvennystä, mitkä nämä perusteet ovat ja mistä lakimuutoksessa on kysymys.

Mikä on toisin eläinsuojelulain muuttumisen jälkeen?

Vanha "eläinsuojelulaki" on tätä nykyä eläinten hyvinvointilaki. Kalojen ja rapujen käsittelyssä merkittävä muutos on se, että saaliiksi otettavien ja syöttinä käytettävien kalojen lopettamista ja vapautettavien kalojen käsittelyä koskeva sääntely on nyt suoraan kalastuslaissa. Muutos tehtiin osana eläinten hyvinvointilain kokonaisuudistusta.

Miksi lakia muutettiin?

Vanhan eläinsuojelulain säätämisen jälkeen käsitykset eläinten asemasta ja suojelutarpeesta yhteiskunnassa ovat muuttuneet voimakkaasti. Tieteellisistä tutkimuksista on saatu uutta tietoa eläinten hyvinvoinnin edellytyksistä. Myös kansalaisten näkemykset eläinten kohtelusta ovat muuttuneet paljon parin vuosikymmenen aikana.

Saaliskalojen lopetusvelvollisuus koskee kaikkea kalastusta, myös kalastuskilpailuja.

Mitä tarkoittaa saaliin lopettamisessa "mahdollisimman nopeasti"?

Saaliiksi otettava kala tulisi lopettaa välittömästi siten, ettei sille aiheudu tarpeetonta kipua ja kärsimystä. Kalaa ei esimerkiksi saisi jättää elävänä jäälle tai muuten vedettömään säilytykseen.

Lopetusvelvollisuutta voidaan lykätä, mikäli olosuhteet vaikeuttavat lopettamista, kuten kovassa merenkäynnissä, tai jos saaliiksi saatu kala sumputetaan. Sumpussa tai muussa elävän kalan säilyttämiseen soveltuvassa laitteessa säilyttämisen tulisi olla tilapäistä.

Entä mitä tarkoittaa "soveltuva menetelmä"?

Kalan lopettamisella mahdollisimman kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että kala olisi lopetettava joko kovalla iskulla päähän tai taittamalla sen niskaa.

Lisäksi kala olisi mahdollisuuksien mukaan syytä verestää lopetuksen yhteydessä lopetusmenetelmän tehostamiseksi, koska esimerkiksi kova isku kalan päähän ei aina johda kalan välittömään kuolemaan vaan kala saattaa ainoastaan taintua.

Saako ravut edelleen keittää elävinä?

Ravut tulisi keittämällä lopettaessa laskea kiehuvaan veteen. Veden tulisi pysyä kiehuvana koko sen ajan, kun rapuja lisätään veteen ja keitetään. Tarpeettoman kärsimyksen välttämiseksi rapuja ei tulisi lisätä kattilaan niin nopeasti tai niin paljon, että veden lämpötila laskee alle kiehumispisteen. Muita rapujen lopetukseen soveltuvia tekniikoita olisi esimerkiksi äyriäisten lopetukseen kehitetty sähköinen lopetusväline.

Miten tulee lopettaa pienet kalat pyydyskalastuksessa?

Saaliskalojen koko tai käytetty pyyntiväline ei sinällään vaikuta kalojen lopetustapaan tai -velvollisuuteen. Lain mukaan kaloja ei tarvitsisi välittömästi saaliiksi ottamisen jälkeen lopettaa, jos kerralla saadaan niin suuri saalismäärä, että kalojen lopettaminen on käytännössä mahdotonta. Tällaisia suuria saalismääriä voidaan saada esimerkiksi trooli-, nuotta- ja rysäkalastuksessa.

On myös mahdollista, että esimerkiksi muikun, kuoreen, silakan tai kilohailin verkkokalastuksen yhteydessä tai katekalla pyydetessä saaliiksi tulee kerralla niin suuri saalismäärä, että kalojen lopettaminen välittömästi ei ole mahdollista.

Lähtökohta on se, että olosuhteiden takia lopetusvelvollisuutta voidaan lykätä, mutta joissain tapauksissa saalis voi olla niin suuri, että lopetusvelvollisuutta ei pysty toteuttamaan.

Onko lain kannalta merkitystä sillä, onko kyse talvikalastuksesta, kilpailuista, harrastajasta tai ammattilaisesta?

Vuodenajalla tai sillä, kuka kalastaa, ei ole merkitystä kalojen lopettamisvelvollisuuteen. Saaliskalojen lopetusvelvollisuus koskee kaikkea kalastusta, myös kalastuskilpailuja.

Mitä muuta haluaisit vielä sanoa kalastajille?

Oli kyseessä saaliiksi otettava tai vapautettava kala, niin saaliskaloja on syytä käsitellä mahdollisimman varoen. Tuoreimpien tutkimusten valossa kalat tuntevat kipua ja voivat kärsiä, mikä on syytä ottaa huomioon. ■

MERITAIMENKANNAT

alkoivat elpyä

KANSALLINEN NOUSU-OHJELMA KOHENTAA VAELLUSKALOJEN ELINOLOJA VIRTAVESISSÄ. SIPOONJOKI ON HYVÄ ESIMERKKI.

Myötäisiä tuulia taimenvesiltä: Itämeren meritaimenkannat ovat alkaneet voida paremmin. Luonnonvarakeskuksen syksyn 2023 seurantojen perusteella suurimmat poikastiheydet ovat Suomenlahden joissa.

Etenkin kalastusrajoitukset, lisääntymisalueiden kunnostukset ja vaelluseteiden poistot ovat kohentaneet usean rannikkojoen meritaimenkantoja.

Eräs voittajista on Sipoonjoki. Sen meritaimenten elämä uhanalaistui vuonna 1853, kun keisarillinen Suomen senaatti antoi luvan rakentaa myllypadon Broböleen. Se merkitsi tulppaa jokeen kutemaan nouseville taimenille, kuten myös muille vaelluskaloille.

Vihdoin tuo nousueste on poissa – tai oikeammin kierrettävissä. Padon länsipuolelle 1990-luvulla rakennettu ja myöhemmin toimimattomaksi osoittautunut kalatie purettiin viime kesänä, ja tilalle valmistui koskena kohiseva luonnonmukainen ohitusuoma.

Kunnostettavaa riittää

Sipoonjoen kunnostushanke on erinomainen esimerkki maa- ja metsätalousministeriössä vuonna 2020 aloitettu vaelluskalojen Nousu-elvyttämisohjelmasta.

– Se on kansallinen hanke, joka parantaa vaelluskalojen elinolosuhteita ja palauttaa vaelluskalakantojen luontaista lisääntymistä virtavesissä, projektikoordinaattori **Perttu Tamminen** maa- ja metsätalousministeriöstä sanoo.

Hanke sai kahdeksan miljoonan euron jatkorahoituksen kuluvalle hallituskaudelle, sillä työskätkää riittää. ELY-kes-

Sipoonjoella rakennettiin Brobölen myllypadolle luonnonmukainen ohitusuoma.

kusten tekemien kartoitusten mukaan Suomen virtavesissä on ainakin 5 500 patorakennelmaa. Näistä pari tuhatta estää osittain tai kokonaan kalojen nousun kutupaikoille lisääntymään. Vain reilut 200 padoista on vesivoimakäytössä.

– Nousu-ohjelmassa toteutettavien hankkeiden mittakaava vaihtelee pienten käyttötarkoituksensa menettäneiden patojen poistosta voimalaitospatojen purkamiseen.

Tammisen mukaan hankkeiden edistämisen kannalta keskeistä on paikallinen tahtotila ja hanketoimija. Ilman niitä yksikään entinen koski ei ala kuohumaan.

Kulttuuriperintö huomioon

Sipoonjoella kunta oli keskeisessä roolissa koskiympäristön palauttamisessa. Sipoon ja Nousu-ohjelman ohella hanketta rahoitti myös WWF.

– Brobölessä huonosti toimiva kalatie oli tunnistettu ongelma jo pitkään. Kunnan tarttuminen asiaan ja aktiivinen rooli hankkeen hallinnollisessa läpivierinnissä oli avain hyvään lopputulokseen.

Perttu Tamminen kehuu kunnostustöiden ulottuneen hienosti itse koskesta

myös koskialueen ympäristöön. Maisemointi ja virkistyskäyttö on huomioitu.

Hyvä esimerkki tästä on vanhojen myllyrakennelmien säilyttäminen. Niillä on tärkeä kulttuurihistoriallinen arvo.

Tammisen mukaan kunnostushankkeet hyväksytään paremmin paikallisesti, kun huomioidaan kokonaisuus, kuten alueen rakennusperintö ja arvokkaat maisemat.

Hänellä on vahva usko vaelluskalojen parempaan tulevaisuuteen.

– Sipoonjoessa ohitettiin yksi vaellusete, jolloin vapautui runsaasti kosken yläpuolisia virtavesiä geneettisesti alkuperäisen taimenkannan kutualueiksi.

Vapaina virtaavista joista ja puroista hyötyy kalojen ohella koko vesiluonto. ■

Hankkeiden edistämisen kannalta keskeistä on paikallinen tahtotila ja hanketoimija.

VAPAA-AJAN KALASTUS ON LISÄÄNTYNYT

Luonnonvarakeskuksen tilaston mukaan vapaa-ajankalastajien määrä kasvoi 1,8 miljoonaan vuonna 2022. Suhteellisesti eniten lisääntyi 25–44-vuotiaiden kalastajien määrä, jossa kasvua oli yli 50 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Kaikkein innokkaimmin kalastivat lapset ja nuoret, 10–17-vuotiaista pojista kaksi kolmasosaa kävi kalassa vuonna 2022.

KALAVARAT-RAPORTTI 2022 ON ILMESTYNYT

Miten silakka voi, entä meritaimen? Luonnonvarakeskuksen Kalavarat-raportti kertoo merellisistä kalakannoista – silakasta, kilohailista, turskasta, lohesta, meritaimenesta, Pohjanlahden siasta, kuhasta, ahvenesta ja hauesta. Raportin tietoja päivitetään laajasti kerran kolmessa vuodessa ja vuosittain lyhyemmin. Tietoja käytetään Itämeren kalakanta-arvioissa ja taustatietoina kalastuskiintiöille.

Perehdy raporttiin: [Luonnonvaratieto.luke.fi](https://luonnonvaratieto.luke.fi)

KALASTONHOITOMAKSUN IKÄRAJA NOUSSUT 69 VUOTEEN

Pakollinen kalastonhoitomaksu koskee tästä vuodesta alkaen kaikkia 18–69-vuotiaita kalastajia. Aiemmin yläikäraja on ollut 64 vuotta. Maksuvelvollisuus ei kuitenkaan koske niitä, jotka ovat ehtineet täyttää vähintään 65 vuotta 31.12.2023 mennessä, eli kaikki vuonna 1958 tai sitä aiemmin syntyneet ovat vapautettuja kalastonhoitomaksusta. Kalastonhoitomaksu ei koske myöskään niitä kalastajia, jotka kalastavat pelkästään ongella, pilkillä tai silakkalitkalla.

PELASTUSLIIVIT HYVÄ PITÄÄ PÄÄLLÄ AINA VESILLÄ OLLESSA

Nykyinen lainsäädäntö vaatii moottoriveneissä ja yli viiden metrin pituisissa purjeveneissä olevan mukana jokaiselle matkustajalle pelastusliivit. Onnettomuustilanteet kehittyvät kuitenkin usein nopeasti, jolloin pelastusliivit ovat hyödyksi vain, jos ne ovat puettuina.

Suurin osa vesikulkuneuvoilla liikkuneiden hukkumisista tapahtuu soutuveneistä, joissa pelastusliivien käyttö ei ole lakisääteistä. Kyseiset hukkumiset tapahtuvat useimmiten hyvissä olosuhteissa, tutuilla ja suhteellisen pienillä vesistöillä, mikä johtaa usein virheelliseen turvallisuuden tunteeseen ja vähentää pelastusliivien käytön todennäköisyyttä.

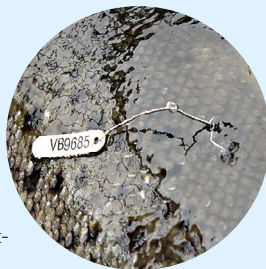
Lähde: Viisaastivesilla.fi

ARVONTA KALAMERKIN PALAUTTANEIDEN KESKEN

Vuonna 2023 kalastajat palauttivat tutkijoille yhteensä 346 kalamerkkiä. Niiden avulla saadaan tietoa kalojen vaelluksista, kasvusta ja kuolevuudesta sekä istutusten kannattavuudesta.

Kalamerkin voi palauttaa joko sähköisesti netissä tai postitse ilmaiseksi. Palauttajalle maksetaan pieni korvaus sekä lähetetään kiitoskirje, joka sisältää kalan merkin-tätiedot. Lisäksi vuosittain järjestetään kalamerkin palauttaneiden kesken arvonta, jossa on palkintoina kalastusvälineitä. Kukin palautettu merkki vastaa yhtä arpaa.

Katso ohjeet: [Luke.fi/Projektit/Kametie](https://luke.fi/Projektit/Kametie)

ERÄLUVAT.FI
Lupa on sijoitus luontoon

Kalasta tietoa!

Millä kala hengittää?

Mikä on Suomen kansalliskala?

Kuinka usein kalaa kannattaisi syödä?

Pelaa tietovisaa, muistipeliä ja bingoa:
ahven.net/Kalasta-tietoa/Opetusmateriaali

OTA HALTUUN KALASTAJAN ETIKETTI

Suomen Vapaa-ajankalastajien julkaisema Kalastajan etiketti on ohjeistus, jossa määritellään esimerkilliset ja vastuulliset toimintatavat kalastuksen harrastamisessa.

Etiketin pääkohdat ovat:

1. Noudatamme sääntöjä ja hyviä käytänteitä
2. Kohtelemme kaloja hyvin
3. Itse kalastettu kala on terveellistä lähiruokaa ympäri vuoden
4. Pidämme huolta kalavesistä ja ympäristöstä
5. Pidämme huolta kalastusharrastuksesta

Tutustu tarkemmin:

[Vapaa-ajankalastaja.fi/](https://vapaa-ajankalastaja.fi/)
Kalastajan-etiketti

SIIAN MERIKALASTUKSEN SOLMUVÄLI 45 MILLIMETRIÄ

Siian verkkokalastuksessa käytettävää yleistä solmuväliä on merialueilla nostettu 43 millimetristä 45 millimetriin. Tavoitteena on vahvistaa erittäin uhanalaisia vaellussiikakantoja vähentämällä nuoriin yksilöihin kohdistuvaa kalastusta.

Edellisestä poiketen leveyspiirin 64°00'N pohjoispuolella solmuvälin tulee olla vähintään 27 millimetriä ja enintään 30 millimetriä taikka vähintään 45 millimetriä ja leveyspiirin 64°00'N ja 63°30'N välisellä merialueella solmuvälin tulee olla vähintään 30 millimetriä ja enintään 35 millimetriä taikka vähintään 45 millimetriä. Merenkurkun alueella (63°30'N ja 62°30'N välinen merialue) muutos astuu voimaan vasta 1.7.2024.

Tunnistenumero
Maksettu
Luvanhaltija
Osoite

KALASTUSKORTTI 2024

Kohde Kalastonhoitomaksu
Lupatyyppi Kalastonhoitomaksu / 2024
Voimassa Voimassa 31.12.2024 saakka

PIENEN KALASTAJAN OMA KORTTI

Kalastonhoitomaksua et vielä tarvitse, mutta kortti on kiva ottaa mukaan kalaretkelle. Kirjoita korttiin nimesi ja vaikka kaverienkin nimet.

Leikkaa kalastuskortti irti ja laminoi se kestäväksi.

KIITOS, KUN MAKSAT KALASTON- HOITOMAKSUN

Sillä tavoin pidät huolta kalastuksesta ja kalavesistä.

ERÄLUVAT.FI

Kalastuslupien tuotot käytetään kalavesien hoitoon, kalastusmahdollisuuksien turvaamiseen, tiedotukseen sekä tutkimukseen.